

ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА
ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ РОМСКОГ НАСЕЉА „НИШКИ ПУТ“
У КЊАЖЕВЦУ

Директор,

Милошевић Душко, дипл.инж. грађ.

ФЕБРУАР, 2010. год.

САДРЖАЈ

Увод:

А (1) Полазне основе стратешке процене утицаја

- 1.1. Просторни обухват и временски хоризонт
- 1.2. Преглед садржаја и циљева Плана детаљне регулације ромског насеља „Нишки пут“ у Књажевцу
 - 1.2.1. Предмет плана и приказ планских решења са аспекта могућих утицаја и заштите
 - 1.2.2. Циљеви Плана детаљне регулације ромског насеља „Нишки пут“ у Књажевцу
- 1.3. Однос Плана према релевантним плановима, програмима и другим стратешким документима

Б (2) Циљеви стратешке процене и индикатори

2.1. Циљеви стратешке процене

- 2.1.1. Општи циљеви
- 2.1.2. Посебни циљеви

2.2. Избор индикатора

Б (3) Процена могућих утицаја и мере за смањење негативних утицаја на животну средину

3.1. Детаљна анализа стања животне средине на планском подручју према циљевима стратешке процене и индикаторима

- 3.1.1. Досадашњи развој са аспекта одрживости
- 3.1.2. Заштита природних вредности – разматрана питања и проблеми

3.2. Приказ варијантних решења Плана

- 3.2.1. Варијанта 1: Просторни развој подручја без примене Плана
- 3.2.2. Варијанта 2: Просторни развој подручја са применом Плана

3.3. Поређење варијантних решења и приказ разлога за избор најповољнијег решења

3.4. Процена утицаја Плана и Програма на животну средину

- 3.4.1. Критеријуми за процену утицаја и планска решења обухваћена проценом
- 3.4.2. Процена утицаја планских решења на животну средину
- 3.4.3. Процењени могући негативни утицаји Плана на животну средину и планске мере за њихово ублажавање
- 3.4.4. Процењени позитивни утицаји Плана на животну средину и планске мере за њихово увећање

3.5. Начин на који су при Стратешкој процени утицаја узети у обзир елементи животне средине и карактеристике утицаја

- 3.5.1. Начин на који су при стратешкој процени утицаја узети у обзир елементи животне средине
- 3.5.2. Начин на који су при стратешкој процени узете у обзир

карактеристике утицаја
3.5.3. Кумулативна и синергијска природа утицаја

- Г (4) Смернице за израду стратешке процене утицаја планова на нижим хијерархијским нивоима и процена утицаја пројеката на животну средину
- Д (5) Програм праћења стања животне средине у току спровођења Плана (мониторинг)
- 5.1. Мониторинг система за контролу квалитета вода
 - 5.2. Мониторинг система за контролу квалитета ваздуха
 - 5.3. Мониторинг система за контролу квалитета земљишта
 - 5.4. Мониторинг природних вредности
 - 5.5. Поступање у случају појаве неочекиваних утицаја
- Ђ (6) Приказ коришћене методологије и тешкоће у изради Стратешке процене утицаја
- 6.1. Опис методолошког приступа
- Е (7) Приказ начина одлучивања
- Ж(8) Учешће заинтересованих страна у поступку израде и разматрања Извештаја о стратешкој процени
- З (9) Закључци – завршни резиме
- 9.1. Приказ закључака Извештаја о стратешкој процени утицаја на животну средину.

Графички прилози:

Планирана намена површина 1:1000

Списак табела:

- Табела 1: Општи циљеви стратешке процене
- Табела 2: Посебни циљеви стратешке процене
- Табела 3: Варијанта 1 Просторни развој подручја без примене Плана
- Табела 4: Варијанта 2 – Просторни развој подручја са применом Плана
- Табела 5: Критеријуми за вероватноћу утицаја
- Табела 6: Критеријуми за карактер утицаја
- Табела 7: Критеријуми за просторну димензију утицаја
- Табела 8: Критеријуми за величину утицаја
- Табела 9: Критеријуми за процену значаја утицаја

Табела 10: Процена утицаја планских решења на животну средину

Закони и прописи од значаја за израду Стратешке процене

1. Закон о планирању и изградњи (“Службени гласник РС” бр. 72/09)
2. Закон о заштити животне средине (“Службени гласник РС” бр. 135/04)
3. Закон о стратешкој процени утицаја на животну средину (“Службени гласник РС” бр. 135/04);
4. Уредба о заштити природних реткости (“Службени гласник РС” бр. 50/93 93/93)

ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ РОМСКОГ НАСЕЉА „НИШКИ ПУТ“ У КЊАЖЕВЦУ

1. Увод

Правни основ за израду Плана детаљне регулације садржан је у Закону о планирању и изградњи у даљем тексту: Закон (“Службени гласник РС” бр. 72/09и другим тематски важним законима и у подзаконским актима).

Правни основ за израду Стратешке процене утицаја на животну средину садржан је у Закону о заштити животне средине, а за презентирање њених резултата стручној и широј јавности кроз Извештај о стратешкој процени утицаја на животну средину, у Закону о стратешкој процени утицаја на животну средину (“Службени гласник РС” бр. 135/04). Изради стратешке процене и припреми Извештаја о стратешкој процени приступило се на основу Одлуке о изради стратешке процене утицаја Плана детаљне регулације ромског насеља „Нишки пут“ у Књажевцу на животну средину Скупштине општине Књажевац бр. 350-40/2009-01 од 23.12.2009. године.

У даљем тексту: Одлука о изради стратешке процене Стратешка процена утицаја планова и програма на животну средину представља значајан инструмент стратешког планирања и претходног усаглашавања еколошких и развојних интереса. Она се спроводи ради обезбеђивања вишег нивоа заштите животне средине и интеграције еколошких захтева, мишљења и начела у планове и програме, у циљу подстицања и унапређења одрживог развоја. На основу члана 5. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину, израда те процене обавезна је за планове у области просторног и урбанистичког планирања уколико њихова решења могу изазвати потенцијалне значајне ефекте на животну средину.

Значај стратешке процене утицаја је у томе што она:

- укључује и спаја теме одрживости и заштите животне средине у процес израде планске документације;
- омогућава остваривање бољег, прихватљивог баланса између просторно - еколошких, социо-економских и политичких фактора;
- разматра значајне утицаје на животну средину варијантних планских опција и оцењује планска решења у односу на циљеве заштите;
- подиже на виши степен обавезу планског документа да установи, примени и прати мере спречавања и ограничавања утицаја на животну средину;

Извештај о Стратешкој процени утицаја је документ којим се идентификују, описују, вреднују и процењују значајни утицаји на животну средину до којих може доћи имплементацијом планских решења и одређују мере за смањење негативних утицаја. Извештај, према члану 12. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину нарочито садржи:

- 1) Полазне основе стратешке процене;
- 2) Опште и посебне циљеве стратешке процене и избор индикатора;
- 3) Процену могућих утицаја са описом мера предвиђених за смањење негативних утицаја на животну средину;
- 4) Смернице за израду стратешких процена на нижим хијерархијским нивоима и процене утицаја пројеката на животну средину;
- 5) Програм праћења стања животне средине у току спровођења плана;

- 6) Приказ коришћене методологије и тешкоће у изради стратешке процене
- 7) Приказ начина одлучивања, опис разлога одлучујућих за избор датог плана са аспекта разматраних варијантних решења и приказ начина на који су питања животне средине укључена у план;
- 8) Закључци до којих се дошло током израде извештаја о стратешкој процени утицаја представљени на начин разумљив јавности и други подаци од значаја за стратешку процену.

Извештај о Стратешкој процени утицаја Плана детаљне регулације ромског насеља „ Нишки пут“ у Књажевцу, представља резултат провере, разјашњења и унапређења примене принципа одрживог развоја и заштите животне средине у изради Плана, уз уважавање услова и стручних препорука органа и институција, као и мишљења грађана, који се односе на потребу елиминисања или ограничавања негативних ефеката на животну средину предметног подручја у складу са Законом, водећи рачуна при том о следећим циљевима: очување изузетних природних вредности и квалитета животне средине, друштвено-економски препород и демографску обнову тог подручја, унапређење стандарда живота и здравља људи.

Закључак извештаја је да су ти циљеви оствариви и да изабрана и утврђена планска решења неће угрозити вредности животне средине и природе, уз јасну препоруку о неопходности примене Плана и смернице које се односе на очување животне средине и уређење простора.

A (1) Полазне основе стратешке процене

1.1. Просторни обухват и временски хоризонт

Граница Плана је следећа:

Граница плана почиње од тромеђе КП бр.4944; 4945;1501, затим се креће југо-источно миђном линијом КП бр.15010и КП бр.1499/2; КП бр.1501 и КП бр. 1500 до тромеђе КП бр.1500 ;1501 и 1622 ; сече јужно улицу Ђуре Хорватовића КП бр.1622 , затим иде југо-источно међном линијом КП бр. 1622 и КП бр.1541/1, затим се наставља јужно и сече КП бр.1618 до тромеђе КП бр.1618; 1563 и 1562, од ове тачке граница иде јужно међном линијом КП бр. 1562 (ул. Тихомира Ђорђевића) и КП бр. 1563; КП бр.1564 ; КП бр.1565/8; КП бр.1566 ; КП бр.4820/1 до четворомеђе КП бр. 1562 ; КП бр.4820/1; КП бр. 4820/2 и КП бр. 4820/17, затим се граница наставља међном линијом КП бр.4820/17 и КП бр.1562 до тромеђе КП бр. 4820/17; КП бр.1562 и КП бр.4820/9. Од ове тачке граница се креће југо-западно међним линијама КП бр.4820/17 и КП бр.4820/9; КП бр.4820/8; КП бр.4820/7; КП бр.4820/6; КП бр.4820/16; КП бр.4819/4; КП бр.4819/5; КП бр.4819/2; КП бр.4819/8; КП бр. 4819/1; КП бр. 4819/9 до тромеђе КП бр. 4819/9; КП бр. 4820/17 и КП бр. 4821, затим се наставља северо-западно међном линијом КП бр.4821 и КП бр. 4820/17; КП бр. 4820/43; 4820/37; 4820/36; 4820/35; 4820/34 до тромеђе КП бр. 4820/34; КП бр.4821 и КП бр 1587 одакле се граница наставља југо-западно међним линијама КП бр.4821 и 4822/3 и КП бр.1587; КП бр.4822/2 и КП бр.1588/1; КП бр.4822/1 и КП бр.1588/2 и 1589/1; КП бр. 4823; КП бр.4824 и КП бр.1590/1 и КП бр.1591/2; КП бр. 4825/1 и КП бр.1591/1; КП бр.4826 и 4828/6 до тромеђе КП бр.4826; 4828/6 и 4827/9, граница се затим наставља југо-источно међном

линијом КП бр.4826 и КП бр. 4827/9; 4827/8; 4827/7 до тромеђе КП бр. 4827/7; 4826; и 4827/6, граница затим иде југо-западно међном линијом КП бр. 4827/6 и 4827/7, сече КП бр. 4829/2, затим се наставља међном линијом КП бр. 4829/6 и 4829/5 до тромеђе КП бр. 4829/5; 4829/6 и КП бр.4835, граница се затим наставља југо-источно међном линијом КП бр. 4835 и 4829/5; КП бр. 4829/1 и 4829/3; 4832 и 4829/4; 4829/9; 4829/10 до тромеђе КП бр.4832;4831 и 4829/10, затим се наставља северо-источно међном линијом КП бр. 4831 и КП бр.4829/10 до тромеђе КП бр. 4831; 4829/10 и 4829/11, затим се креће југо-источно међном линијом КП бр.4831 и КП бр.4829/11 и 4829/12; КП бр.4830 и КП бр.4818/2 до тромеђе КП бр.4818/2; 4830 и 4817/1 одакле се граница наставља југо-западно међном линијом КП бр.4830 и КП бр.4817/1 до тромеђе КП бр.4830; КП бр.4817/1 и 4817/2, граница се наставља југо-источно међном линијом КП бр.4817/1 и 4817/2 до тромеђе КП бр.4817/1; КП бр.4817/2 и КП бр.4816/4. Од ове тачке граница иде југо-западно међном линијом КП бр.4817/2; КП бр.4817/3 и КП бр.4816/4, затим скреће северо-западно међном линијом КП бр.4817/3 и 4817/4 до тромеђе КП бр.4817/3; 4817/4 и КП бр.4855/1, затим се наставља југо-западно међном линијом КП бр.4855/1 и КП бр.4817/4 до тромеђе КП бр.4855/1; КП бр.4817/4 и КП бр.6164 (поток), граница даље иде југо-источно међном линијом КП бр.4817/4 и 6164, сече поток КП бр.6164 и наставља се југо-западно међном линијом КП бр.4857/6 и КП бр.4857/7 до тромеђе КП бр.4857/6; КП бр.4857/7 и 4857/1, граница се затим наставља северо-западно међном линијом КП бр.4857/1 и КП бр.4857/6; 4857/8; 4856/2; 4857/9; 4857/5, до тромеђе КП бр.4857/1; 4857/5 и 4857/4, граница се наставља југо-западно међном линијом КП бр.4857/1 и КП бр.4857/4, сече КП бр.4857/4 северо-западно, затим се наставља међном линијом КП бр.4858/3 и КП бр.4858/4, сече КП бр.6182/2(саобраћајница) до тромеђе КП бр.6182/2; КП бр.5202/2 и 6182/3, одакле се наставља северо-источно међном линијом КП бр.5202/2 и КП бр.6182/3 до тромеђе КП бр.6182/3; КП бр.6164 и КП бр.5202/2, затим иде северо-западно међном линијом КП бр.6164 и КП бр.5202/2 сече парцелу КП бр.6164 и наставља источно међном линијом КП бр.4906 и 4902/1; 4902/2;затим КП бр.4904; КП бр.4903/1 и КП бр.4903/2; 4915/1; 4915/2;1584 и КП бр.4920; затим КП бр.1583; 1582/2; 1582/3 и КП бр.4921, затим се граница наставља међном линијом КП бр.4926 и 1581/1; КП бр.4927, 4928, 4929 и КП бр.1578 до тромеђе КП бр.1578,4929 и 1577, затим скреће северно међном линијом КП бр.4929 и КП бр.1577, КП бр.4930 до тромеђе КП бр.4930; КП бр.4929 и КП бр.4931, затим скреће северо-источно међном линијом КП бр.4930, КП бр.1488/1, КП бр.1488/2, КП бр.1489/1, КП бр.1489/2, КП бр.1490/1 и КП бр.4931, затим КП бр.1492/7 и 4940; КП бр.1493/7, 1493/6 и КП бр.4941, КП бр.1494/2, 1494/1 и КП бр.4942; КП бр.1497 и КП бр.4943; затим КП бр.1498, 1499/2 и КП бр.4944 до тромеђе КП бр.4944; 4945 и КП бр.1501 одакле је граница и почела. сече КП бр. 1607 и наставља јужно међном линијом КП бр. 1607 и 1042 до полазне тачке, где се и завршава.

1.2. Преглед садржаја и циљева Плана детаљне регулације ромског насеља „ Нишки пут“ у Књажевцу

1.2.1. Предмет Плана и приказ планских решења са аспекта могућих утицаја и заштите

Предмет Плана је грађевинско земљиште у Књажевцу и утврђивање услова за мултифункционално коришћење простора у оквиру одрживог развоја. Значај Плана за заштиту животне средине и одрживи развој, произилази из посебног третмана подручја.

Цео План се ради у сврху заштите, па овај извод приказује будуће стање животне средине.

1. Правила коришћења, уређења и заштите планског подручја

Концепција заштите, уређења и коришћења подручја Плана заснована је на заштити и унапређењу животног простора. Заштита животне средине основ је за развој и просторни размештај индивидуалног становања, као и других пратећих садржаја и активности, што је основ за остварење општег циља израде Плана детаљне регулације и начела интегралности заштите.

2. Мере заштите природних вредности

План детаљне регулације ромског насеља је утврдио интеграцију створених и природних вредности, чији резултат треба да буде оптимизирање утицаја планских решења на животну средину.

1. Мере у функцији заштите квалитета воде подразумевају контролу:
 - наменског коришћења земљишта и вода;
 - ризика од контаминације земљишта уз саобраћајнице загађеним водама са саобраћајница, или водама загађеним изливањем опасних материја које се транспортују;
 - ризика од непрописног складиштења или употребе нафтних деривата или агрохемијских средстава;
 - ризика од саботаже и тероризма употребом токсичних материјала и вирусних агенаса
2. Заштита подземних вода врши се комплетирањем канализационе мреже
3. Заштита од површинских вода врши се регулацијом свих водотокова
4. Целовите мере заштите пољопривредног земљишта постићи ће се рекултивацијом, пошумљавањем, антиерозивном заштитом и хидротехничком и агротехничком мелиорацијом.
5. Заштита земљишта врши се оптималним размештајем намена, комплетирањем канализационе мреже и формирањем зелених површина;
6. Значајна мера за заштиту простора је утврђивање принципа просторног размештаја ватрозаштитних појасева и принципа очувања лугова, вегетације на међама и појединачних стабала;
7. Заштита ваздуха врши се очувањем и подизањем шума, обезбеђењем одговарајућег процента уређених зелених површина у насељима (заштитних, парковских, других јавних, уличних дрвореда);

8. Заштита од буке обезбеђује се оптималном густином насељености, оптималним системом саобраћаја и размештајем објеката, озелењавањем свих зона и формирањем зелених тампона;
9. За заштиту од јонизујућих и нејонизујућих зрачења препоручује се контрола радиоактивности у води, ваздуху и земљишту;
10. Заштита од чврстих отпадака постиже се опремањем новог комплекса за санитарну депонију комуналног чврстог отпада;
11. За комуналну хигијену планира се комплетирање канализационог система и пречишћавање отпадних вода;
12. За заштиту од акцидентних загађења предвиђа се опремање саобраћајница ободним каналима и уређајима за сакупљање, евакуацију и санитарно збрињавање загађених вода и отпадних материја, препоручују се превентивне мере заштите у свим процесима живота и рада, као и код складиштења, претовара и транспорта опасних и штетних материја. Акциденти се спречавају и прикључивањем свих објеката на мрежу техничке инфраструктуре.

4. Основна намена простора и биланс коришћења простора

Предвиђени грађевински реон и његова подела на јавно и остало грађевинско земљиште

Подручје Плана се у целини налази у саставу градског грађевинског земљишта. Земљиште се дели на јавно и остало. У јавно земљиште, односно објекте чије је коришћење, односно изградња од општег интереса у складу са прописима о експропријацији су улице, водоводи, канализације, јавна расвета, јавни објекти у области образовања, здравства, социјалне заштите културе, спорта, заштите животне средине, заштите од елементарних непогода, као и други објекти у складу са посебним законом.

Остало грађевинско земљиште је изграђено земљиште, земљиште намењено за изградњу објеката у складу са законом, а које није одређено као јавно грађевинско земљиште.

У постојеће јавно грађевинско земљиште у оквиру Плана спада : део КП бр. 1622 (део улице Ђуре Хорватовића и Добривоја Радосављевића-Бобија); део КП бр.6182/2; 6182/3 (део улице Д. Радосављевића-Бобија); део КП бр.4829/2 (део улице Радничке); део КП бр.4855/2 (постојећи пут); део КП бр.4820/32 (улица Устаничка); део КП бр.4820/27; 4819/5; 4820/17; део КП бр.1562 (део улице Тихомира Ђорђевића); део КП бр.6164(део регулисаног корита потока).

Делови парцела које су Планом предложене за јавно грађевинско земљиште су: КП бр.4820/27; КП бр.4820/23; КП бр.4820/18; (кракови улице Тихомира Ђорђевића); део КП бр.4817/2; део КП бр.4830 (део новопроектване улице); део КП бр.4908; део КП бр.4857/4; део КП бр.4907/2 ; део КП бр.4907/1; део КП бр.4905/6; КП бр.4905/4; КП бр.4905/3; КП бр.4905/2; КП бр.4905/1; КП бр.4906; КП бр.4904; КП бр.4914/1; КП бр.4914/2; КП бр.4903; КП бр.4915/1.

Подела на грађевинске зоне и целине према урбанистичким показатељима и другим карактеристикама

Подручје Плана обухвата изграђене и неизграђене површине за које се утврђују правила регулације и дефинишу урбанистички параметри.

Доминантна функција је индивидуално становање, мањи део захвата становање са пословањем. У погледу спратности објеката и њиховог габарита на појединим постојећим објектима треба предвидети надградњу поткровља и доградњу габарита, а поједине објекте треба задржати као у постојећем стању. За новопроектване индивидуалне стамбене објекте габарит може слободно формирати, али максималне спратности По +П+Пк.

Површина парцела несме бити оптерећена објектима високоградње више од 60%.

У намени простора спроведена је организација која је диктирана већ изграђеним објектима.

У оквиру границе Плана предвиђене су новопроектване саобраћајнице чијом изградњом би цело насеље добило основне урбанистичке параметре (приступни колски пут до сваке грађевинске парцеле, могућност изградње комуналне инфраструктуре), самим тим би се побољшао квалитет живљења у поменутом насељу.

Подручје у оквиру границе плана представља основну просторну целину дефинисану саобраћајницама и природним факторима.

5. Просторни развој, размештај и коришћење инфраструктурних система

У оквиру границе Плана детаљне регулације присутна је транзитна саобраћајница М-25 Ниш-Зајечар која се одвија улицама Добривоја Радосављевића -Бобија, Књаза Милоша и улицом 22. децембра. Из овог произилази да је целокупан саобраћај транзитног карактера сконцентрисан на поменуте улице, а самим тим и кроз насеље које је предмет обраде кроз План детаљне регулације.

Поред улице Добривоја Радосављевића-Бобија која је примарна насељска саобраћајница, постоје и улице стамбеног карактера чији је положај и правац пружања одређен изградњом стамбених и других објеката који су грађени без контроле и усмеравања. Улице стамбеног карактера немају неку значајну функцију у систему мреже саобраћајница.

У оквиру границе Плана обухваћене су следеће улице стамбеног карактера: део улице Ђуре Хорватовића, улица Устаничка, улица Радничка, улица Тихомира Ђорђевића као и новопроектване стамбене улице.

Трасе и коридори саобраћајне инфраструктуре са свим елементима за трасирање новопроектваних улица приказани су на графичком прилогу који је саставни део овог Плана.

Регулационе линије улица и јавних површина и грађевинске линије са елементима за обележавање на геодетској подлози

Регулационе линије свих саобраћајница биће одређене у односу на осовине које су дефинисане координатама Y и X и које ће бити аналитички дате на одговарајућем графичком прилогу у Плану.

Нивелација

Нивелете примарних градских и насељских саобраћајница су одређене у апсолутним вредностима. Коте нивелете су одређене на преломима

нивелета. Апсолутне вредности кота нивелета су дате на одговарајућем графичком прилогу.

Посебне обавезе према кретању хендикепираних

За све могуће правце кретања хендикепираних лица обезбеђују се прописани услови у складу са Правилником о условима за планирање и пројектовање објеката у вези са несметаним кретањем деце, старих, хендикепираних и инвалидних лица ("Службени гласник РС" бр. 18/97).

Регулација мирујућег саобраћаја

Проблем мирујућег саобраћаја је решен је паркирањем на посебним и уређеним, површинама и у оквиру стамбених парцела. Начин и положај паркирања се дефинише одговарајућом хоризонталном и вертикалном сигнализацијом.

Стандарди за димензионисање паркинга за путничка возила је минимум 4,8x2,4 м.

Одводњавање површинских вода са паркиралишта решавати гравитационим отицањем до система затворене канализације.

Комунална инфраструктура

Регулација мреже комуналних система и инсталација

Прикључци на градску водоводну, канализациону, електроенергетску и телефонску мрежу обезбедиће постизање нормалног нивоа комуналне опремљености.

Сви радови на мрежама и системима инфраструктуре радиће се према условима и сагласностима надлежних јавних комуналних предузећа.

Прикључци на водоводну, канализациону, електроенергетску и телефонску мрежу, оствариће се према решењима из графичких прилога.Трасе комуналне инфраструктуре пратиће трасе саобраћајница.

Електро – инсталације

Приликом израде Плана детаљне регулације потребно је уважити постојеће водове високог напона који су уцртани на геодетској подлози у прилогу.

У случају да водови 10 kV представљају сметњу за градњу, потребно је предвидети средства за њихово измештање или каблирање истих.

На основу дефинисаног биланса снага треба извршити планирање потребних кабловских водова 10 kV Те 10/0,4 kV ИНН развода за напајање нових објеката у овом комплексу.

Телекомуникационе инсталације

Што се тиче телекомуникација, користи се постојећа мрежа која задовољава потребе грађана, а у току је и израда Планова за проширење месне мреже.

1.2.2. Циљеви Плана детаљне регулације

Општи циљ израде Плана је обезбеђење услова за решење проблема мултифункционалног развоја ппнаског подручја.

Посебни циљеви су:

1. Спровођење основних начела заштите животне средине, начела интегралности, превенције и предострожности, очувања природних вредности, начела „загађивач плаћа“и „корисник плаћа“, подстицајних мера, информисања и учешће јавности, заштите права на здраву животну средину, интегралности, хијерархије и координације, као и најзначајнији циљ спровођења начела одрживог развоја целог подручја.
2. Заштита природних и културних вредности;
3. Развој туризма као основног правца развоја;
4. Изградња инфраструктурних мрежа, посебно хидротехничке инфраструктуре, у функцији успостављања мреже насеља и бољег функционалног повезивања планског подручја са окружењем;
5. Успостављање система контроле и управљања подручјем (успостављање мониторинга животне средине).

1.3. Однос Плана према релевантним плановима, програмима и другим стратешким документима

Полазиште, стручни и формални основ планског процеса и поступака стратешке процене, осим раније споменутих кључних Закона, престављају Просторни план Општине и Генерални уранистички план Књажевца.

По ГУП-у Књажевца, овај простор је одређен за комерцијалне и некомерцијалне активности области културе, уметности и других видова друштвене надградње, затим за услуге и колективни и индивидуални вид становања.

Климатски услови

Климатски фактори, који са гледишта здравља човека имају утицаја на лоцирање насеља, његову организацију и здравствено стање становника су следећи: температура ваздуха, облачност, падавине и ветрови.

Преовлађујуће температуре

На основу мерења и осматрања метеоролошких појава у метеоролошкој станици у Књажевцу, добила се јасна представа о климатским карактеристикама над Књажевцем.

Вршена су осматрања у периоду од 1954. год. до 1968. год. и дошло се до закључка да је средња годишња температура ваздуха 10,5⁰ С. На основу посматрања, поменути услови су задовољени у јутарњим часовима само у јулу, а делимично и у јуну и августу. У подневним часовима ова температура се одржава у мају, јуну и септембру, док је у вечерњим часовима

конфорна температура у току јуна, јула и августа. С' тим у вези дошло се до закључка, да су најпријатнији месеци у Књажевцу јун, јул и август. Што се тиче зимског периода, на основу посматрања у периоду од 1965. год. до 1968. год. израчунат је просечан број дана када је температура ваздуха, просечна у току дана била испод 12° С. Из приложеног се види, да су средње дневне температуре ниже од ове вредности у току целог месеца у децембру, јануару и фебруару, а само 2-3 дана мање у марту и новембру, као и делимично у априлу и октобру.

Падавине

На основу дугогодишњег посматрања дошло се до закључка да Књажевац прима око 631 мм падавине, што је нешто мање него у Београду. Најкишовитији месеци су: април, мај, јун и новембар, а затим јули и децембар. Падавине у виду снега јављају се од новембра до марта, а понекад и у априлу и мају. Максималне дневне висине падавина крећу се око 40 мм, а изузетно 52 мм.

Ветрови

За Књажевац је карактеристично да су преовлађујући ветрови из правца запада и севера, а затим са југа, југозапада и северозапада. Североисточни, источни и југоисточни ветрови се ређе појављују, што је условљено положајем града у односу на маркантне целине у рељефу. Главни правци дувања ветрова су дуж речних долина, а то значи долином Белог Тимока са севера, Грезанске реке са запада и северозапада, а долином Сврљишког Тимока са југоистока. Западни ветар је константан у току целе године, са минимумом појављивања у јулу и августу. Знатно веће осцилације има северни ветар, који по својим карактеристикама има одлике кошавског ветра. Чешћи је у хладнијем периоду године, а у току лета од њега су чешћи сви ветрови осим из правца северо-истока, истока и југоистока.

Геолошки састав терена

Геолошки састав терена Књажевца рађен је на основу геолошких карата. Овим испитивањем дошло се до закључка, да леву и десну страну долине Белог Тимока, а делимично и Сврљишког и Трговишког Тимока чине седиментне стене које спадају у претежно нестабилне терене у природним условима, и то указује на знатну опасност од могућих клижења тла.

Највећи део осталих геолошких творевина у Књажевцу и околини има карактеристике претежно стабилних терена у природним условима, али дејством антропогених чиниоца могу постати нестабилни. То значи да треба пажљиво приступити реализацији пројекта при извођењу грађевинских радова.

У овој групи стена за Књажевац су најзначајнији сенонски лапорци и пешчари, јер на њима лежи највећи део града.

Регулациони план целовито поштује сва одређења ГУП-а Књажевца, уз строго придржавање свега што је прихваћено као улазни основ из ГУП-а.

Б (2) Циљеви стратешке процене и индикатори

2.1. Циљеви стратешке процене

Циљеви стратешке процене дефинисани су на основу захтева у погледу заштите животне средине утврђених на нивоу Србије и међународном нивоу (општи циљеви), као и на основу прелиминарне оцене стања животне средине на планском подручју, захтева везаних за животну средину из других докумената (планова, програма, прописа, стратешких докумената), карактеристика плана и планског подручја и предлога заштите у Плану детаљне регулације (посебни циљеви).

2.1.1. Општи циљеви

Циљ обављања Стратешке процене је обезбеђивање заштите животне средине и унапређивања одрживог развоја интегрисањем основних начела заштите животне средине у поступку припреме и доношења Плана.

Стратешком проценом проверава се да ли је планским решењима омогућено очување, унапређење и заштита животне средине у складу са стандардима и циљевима који су поставили Планови вишег реда (Просторни план Општине и Генерални урбанистички план Књажевца), национални програм заштите животне средине и национална стратегија управљања отпадом.

Табела бр. 1:

Општи циљеви стратешке процене

Ознака	Области заштите животне средине	Општи циљеви Стратешке процене
1.	Управљање водама	Створити услове за одржавање и дугорочни развој водног режима на подручју Плана уз рационално коришћење вода у оквиру јединственог система коришћења вода, заштите вода и од вода
2.	Заштита и коришћење земљишта	Релативизирати негативан утицај укупног развоја на обрадиво пољопривредн, шумско земљиште и деградирано земљиште.
3.	Управљање квалитета и ваздуха	Минимизирати изложеност становништва и туриста загађеном ваздуху.
4.	Климатске промене	Ублажити ефекат стаклене баште
5.	Очување природних добара и биодиверзитета и унапређење предела	Очувати природна добра и биодиверзитет и унапредити предео.
6.	Становништво, насеља	Ублажити негативан и обезбедити позитивне ефекте развоја на демографију и насеља

7.	Економски развој планског подручја	Подстицати економски развој и запосленост.
8.	Инфраструктурни систем	Ублажити негативан утицај неразвијености саобраћајне инфраструктуре, минимизирати негативан утицај дефицитарности водопривредне инфраструктуре
9.	Управљање отпадом	Унапредити третман и одлагање отпада
10.	Заштита културних добара	Очувати значајна културна добра, заштитити незаштићена
11.	Еколошка равнотежа и управљање заштитом животне средине.	Поштовати еколошки праг, унапредити систем управљања заштитом животне средине.

2.1.2. Посебни циљеви

Посебни циљеви Стратешке процене произилазе из посебне намене подручја, могућности његовог развоја и података о стању животне средине и могућим проблемима, а истовремено представљају основ за планирање делатности, функција и садржаја, односно намене површина и коришћење простора у Плану на принципима одрживог развоја.

Табела бр. 2:

Општи циљеви стратешке процене

Ознака	Посебни циљеви СПУ	Индикатори
1.	Унапредити заштиту од поплава ерозије, бујица, клижења и других видова штетног дејства вода и зауставити и спречити деградацију пољопривредног земљишта	Регулација водотокова
		Пошумљавање
		Хидротехничке мере
2.1.	Очувати обрадиво пољопривредно земљиште	Површине земљишта која се трајно губе за поримарну намену
2.2.	Повећати површине под шумом	Промена површина шумског земљишта
3.1.	Строго контролисати ниво емисије штетних материја у ваздуху	Емисије честица и гасова
3.2.	Минимизирати изложеност становништва и туриста зађеном ваздуху	Број дана са прекорачењем граничне вредности емисије
		Индекси квалитета ваздуха
4.	Ублажити ефекте стаклене баште	Контрола емисије и апсорбције угљен-диоксида
		Контрола потрошње фосилних горива за грејање
5.	Очувати биодиверзитет	Стање заштићених врста
6.1.	Поправити бројност и структуру становништва	Промена броја и структуре становништва

		Број младих породица по насељима
6.2.	Минимизирати утицај на насеља и објекте	Број објеката за рушење
7.	Подстицати економски развој и запосленост	% запослених од радно способног становништва
		% сеоског становништва са допунском делатношћу у непољопривредним
		% становништва запосленог у туризму
8.1.	Минимизирати утицај на путну мрежу	Дужина путева за измештање по деоницама (км)
		Дужина измештених водотока због путева (км)
8.2.	Минимизирати негативан утицај дефицитарности водопривредне инфраструктуре	Изграђена канализациона мрежа
9.	Смањити количину комуналног отпада који се депонује	% комуналног отпада који се одлаже на санитарну депонију – будућу трансфер-станицу
10.	Очувати значајна културна добра, заштитити незаштићена	Број и значај угрожених објеката културног наслеђа
		Број евидентираних објеката, објеката културног наслеђа које треба заштитити проглашењем и уписом у регистар
		Површине према режимима културне баштине
11.	Поштовати еколошки праг и унапредити систем управљања заштитом животне средине	% буџета намењен заштити животне средине

2.2. Избор индикатора

Индикатор за вршење стратешке процене утицаја, односно за еволуцију утврђених циљева, изабрани су на основу меродавних и суштинских одлика и садржаја области животне средине на коју се процена односи. Они проистичу из општих циљева и представљају директан ослонац за идентификацију и мониторинг посебних циљева СПУ.

При утврђивању циљева Стратешке процене утицаја није се могло избећи, што иначе методологија стратешке процене у земљама Европске уније допушта и примењује преклапање са циљевима заштите животне средине и одрживог развоја.

Б (3) Процена могућих утицаја и мере за смањење негативних утицаја на животну средину

Понуђени предлог Плана је интегралан, са уграђеним одабраним варијантним решењима. Варијантна решења су понуђена и поређења су вршена у радној верзији стратегије.

Процењени су и вредновани значајни могући утицаји предлога Плана на животну средину, имајући у виду постојеће стање и даље природне и социо-економске токове, а у оквирима одрживог развоја.

Понуђена планска решења решавају истовремено све постављене задатке у погледу заштите животне средине. То, претежно кумулативно и синергијско дејство представља главну повољност Плана.

3.1. Детаљна анализа стања животне средине на планском подручју према циљевима Стратешке процене и индикаторима

3.1.1. Досадашњи развој са аспекта одрживости

На основу расположивих података константовано је да је квалитет животне средине на подручју Плана задовољавајући. Проблеми спорадичног нарушавања квалитета неких чиниоца животне средине могу бити у ограниченом обиму. Њихово отклањање или ублажавање обезбеђује се решењима Плана: унапређење, очување и заштита животне средине основа су одрживог развоја, као постављеног циља.

3.1.2. Заштита природних вредности – разматрана питања и проблеми

У изменама и допунама Плана предметног подручја разматрана су питања и проблеми заштите животне средине у односу на следеће области:

- природне вредности
- ваздух
- бука
- становништво, град,
- културно-историјско наслеђе
- инфраструктурне и комуналне објекте
- управљање чврстим комуналним и осталим типовима отпада

На основу процене стања животне средине на подручју Плана, кључни проблеми су следећи:

- неразвијен мониторинг животне средине и промене у простору
- недовољно инвестирање у заштиту животне средине
- лош бонитет земљишта, загађеног хемијским материјама и отпадом,
- недовољна инфраструктура за одвођење и пречишћавање отпадних вода,
- слаб квалитет саобраћајне мреже
- деградација и загађивање земљишта

3.2. Приказ варијантних решења Плана

Основни циљ процеса израде Стратешке процене утицаја подразумева заштиту животне средине и обезбеђивање имплементације стратегије одрживог развоја. Резултат процене треба да укаже на могуће негативне утицаје имплементације планских решења и да предложи мере за умањење или избегавање негативних утицаја. У даљем поступку израде Стратешке процене разматраће се две основне варијанте:

- 1) варијанта да се не усвоји и не имплементира План
- 2) варијанта која заступа усвајање и имплементацију Плана

Стратешка процена утицаја разматра варијанту просторног развоја без примене Плана и просторног развоја са применом Плана са посебним уважавањем свих сектора планског развоја.

3.2.1. Варијанта 1: Просторни развој подручја без примене Плана

Уколико се у планском периоду не спроведе План, досадашње неповољне тенденције у заштити, развоју и коришћењу простора предметног подручја ће се наставити вероватно према следећем сценарију:

- неконтролисана изградња објеката супраструктуре;
- недовољна заштита природе и природних вредности;
- недовољна заштита ваздуха

3.2.2. Варијанта 2: Просторни развој подручја са применом Плана

Основна предност Плана је што се њиме поставља и афирмише јединствен модел одрживог развоја планског подручја, усклађен са утврђеним општим интересом заштите природних вредности и животне средине Планског подручја. Примена Плана подразумева следећи сценарио одрживог развоја:

- развој саобраћајне инфраструктуре
- развој комуналне инфраструктуре
- очување природних ресурса и њихово рационално коришћење
- санација деградираних подручја
- евакуација и пречишћавање отпадних вода и управљање отпадом

Варијанта 1. Просторни развој подручја без примене Плана

Циљеви Стратешке процене

1. Подстицати економски развој и запосленост;
2. Ублажити негативан утицај неразвијености саобраћајне инфраструктуре; минимизирати негативан утицај водoprивредне инфраструктуре;
3. Унапредити третман и одлагање отпада;
4. Очувати значајна културна добра, заштитити незаштићена;

5. Ублажити негативан и обезбедити позитивне ефекте развоја на демографију града;
6. Очувати природна добра и биодиверзитет и унапредити предео;
7. Ублажити ефекат стаклене баште;
8. Поштовати еколошки праг, унапредити систем управљања заштитом животне средине;
9. Минимизирати изложеност становништва загађеном ваздуху

Табела бр. 3:

Област	Сценарио тренда развоја	Циљеви Стратешке процене								
		1	2	3	4	5	6	7	8	9
Заштита природе и природних вредности	Угрожавање земљишта од водне ерозије, бујице, поплаве и клизишта загађивање ваздуха и вода. Угрожавање био и геодиверзитета због непланске изградње супраструктуре и инфраструктуре	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Заштита животне средине	Неконтролисано повећање обима саобраћаја, неконтролисано коришћење водних ресурса, неконтролисано депоновање отпада, непостојање мониторинга параметара квалитета средине, непланска изградња	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Заштита непокретних културних добара	Пропадање и рушење објеката, губљење аутентичне културне баштине	-	-	-	-	0	0	0	0	0
Саобраћајна инфраструктура	Неповољни технички елементи постојећих саобраћајница, недовољно одржавање саобраћајница	-	-	-	-	-	0	0	-	-
Воде и водoprивредна инфраструктура	Губици у дистрибутивним системима, нерацион. потрошња воде, неконтролисано испуштање отпадних вода, недовољан развој канализац. система загађивање река,	-	-	0	-	-	0	-	-	-

	бујични процеси, угрожавање водотока									
Електроенергет. инфраструктура	Неквалитетно електроснабдевање подручја,	-	-	0	-	-	0	0	0	0
Телекомуникац. инфраструктура	Пропадање технички застареле мреже, низак степен дигитализације мреже	-	0	0	0	-	0	0	0	0
Комунална опрема	Непостојање савремене санитарне депоније неконтролисано одлагање отпада	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Значење симбола: + укупно позитиван утицај;
- укупно негативан утицај;
0 нема директног утицаја

Варијанта 2. Просторни развој подручја са применом Плана

Табела бр. 4:

Област	Сценарио тренда развоја	Циљеви Стратешке процене								
		1	2	3	4	5	6	7	8	9
Заштита природе и природних вредности	Угрожавање земљишта од водне ерозије, бујице, поплаве и клизишта, загађивање ваздуха и вода, угрожавање био и геодиверзитета због непланске изградње супраструктуре и инфраструктуре	0	+	+	+	+	+	+	+	+
Заштита животне средине	Неконтролисано повећање обима саобраћаја, неконтролисано коришћење водних ресурса, неконтролис. депонување отпада, непостојање мониторинга параметара квалитета средине, непланска изградња	0	+	+	0	+	+	+	+	+
Заштита непокретних културних добара	Пропадање и рушење објеката, губљење аутентичне културне баштине	+	+	0	+	+	0	0	0	0
Саобраћајна инфраструктура	Неповољни технички елементи постојећих саобраћајница, недовољно одржавање саобраћајница	+	+	+	0	+	0	0	0	0

Воде и водопривредна инфраструктура	Губици у дистрибутивним системима, нерационална потрошња воде, неконтролисано испуштање отпадних вода, недовољан развој канализационог система, загађивање река, бујични процеси, угрожавање водотока	+	+	+	0	+	+	+	0	0
Електроенергет. инфраструктура	Неквалитетно електро снабдевање подручја	+	0	0	0	+	0	0	0	0
Телекомуникац. инфраструктура	Пропадање технички застареле мреже, низак степен дигитализације мреже	+	0	0	0	+	0	0	0	0
Комунална опрема	Непостојање савремене санитарне депоније, неконтролисано одлагање отпада	0	0	+	0	0	0	+	+	+

Значење симбола: + укупно позитиван утицај;
- укупно негативан утицај;
0 нема директног утицаја

3.3. Поређење варијантних решења и приказ разлога за избор најповољнијег решења

Уколико се решења дата Планом генералне регулације не реализују и развој настави по досадашњем тренду, могу се очекивати негативни ефекти у већини планских сектора у односу на циљеве Стратешке процене утицаја на животну средину.

Примена Плана ће условити развој са позитивним ефектима у готово свим планским секторима и отклањање запажених негативних тенденција. У току примене Плана неопходно је вршити мониторинг индикатора који показују потенцијалне негативне утицаје на животну средину.

На основу изнетог може се закључити, да је варијанта примене предложеног Плана знатно повољнија у односу на варијанту да се План не примењује.

3.4. Процена утицаја Плана и програма на животну средину

3.4.1. Критеријуми за процену утицаја и планска решења обухваћена проценом

По избору варијантног решења одређују се карактеристике могућих утицаја (на основу утврђених критеријума врши се процена: вероватноће утицаја, просторне димензије утицаја, трајање утицаја и њихових последица, величине могућих утицаја на животну средину).

Значај утицаја на животну средину планских решења предложене варијанте, процењује се на основу наведених критеријума тј. карактеристика утицаја.

Критеријуми за вероватноћу утицаја:

Табела бр. 5:

Вероватноћа утицаја	Ознака
100% (известан)	И
> 50% (вероватан)	В
< 50% (могућ)	М
> 1% (није вероватан)	Н

Критеријуми за карактер утицаја
(трајање утицаја и последица):

Табела бр. 6:

Трајање утицаја	Ознака
Повремени – привремени (краткотрајни)	К
Дуготрајни	Д

Критеријуми за просторну димензију утицаја:

Табела бр. 7:

Просторна димензија утицаја	Ознака
Глобални утицај	Г
Државни (национални)	Н
Регионални	Р
На подручју Плана	П
Локални (на делу планског подручја)	Л

Критеријуми за величину утицаја:

Табела бр. 8:

Величина утицаја	Ознака
Врло повољан (велики-позитиван)	+3
Повољан (већи-позитиван)	+2
Мањи позитиван	+1
Без утицаја или је утицај нејасан	0
Мањи негативан	-1
Неповољан (већи - негативан)	-2
Критичан (велики – негативан)	-3

Експертски приступ је да су за планско подручје значајни они (негативни или позитивни) утицаји планских решења који су:

- извесни или вероватни;
- са дуготрајним утицајем (последикама);
- на регионалном или планском нивоу подносе велики или већи утицај;
- на локалном нивоу подносе велики утицај

Критеријуми за процену значаја утицаја:

Табела бр. 9:

Вероватноћа Утицаја	Просторна димензија утицаја	Величина утицаја	Ознака процењених значајних утицаја
Известан или вероватан	Регионални ниво	Велики позитиван утицај	В (И) Р + 3
		Велики позитиван утицај	В (И) Р + 2
		Велики негативан утицај	В (И) Р - 3
		Велики негативан утицај	В (И) Р - 2
	Подручје Плана	Велики позитиван утицај	В (И) П + 3
		Велики позитиван утицај	В (И) П + 2
		Велики негативан утицај	В (И) П - 3
		Велики негативан утицај	В (И) П - 2
	Локални ниво	Велики позитиван утицај	В (И) Л + 3
		Велики негативан утицај	В (И) Л - 3

3.4.2. Процена утицаја планских решења на животну средину

Табела бр. 10:

Ознака	Планско решење
1.	Заштита природе и природних вредности
2.	Заштита животне средине
2.1.	Унапређење и заштита квалитета животне средине
2.2.	Заштита квалитета вода
3.	Заштита непокретних културних добара
3.1.	Заштита и презентација непокретних културних добара и њихове заштићене околине
4.	Саобраћајна инфраструктура
4.1.	Изградња и модернизација улица
5.	Хидротехничка инфраструктура
5.1.	Побољшање и развој система водоснабдевања

5.2.	Развој система за каналисање и пречишћавање отпадних вода
6.	Енергетска инфраструктура
6.1.	Напајање електричном енергијом свих објеката
6.2.	Проширење мреже напојних и дистрибутивних електроенергетских објеката
7.	Телекомуникациона инфраструктура
7.1.	Проширење мреже телекомуникационе инфраструктуре
8.	Комунални садржаји
8.1.	Управљање комуналним отпадом
9.	Коришћење и уређење простора од интереса за одбрану и заштиту од елементарних непогода
9.1.	Коришћење и уређење простора од интереса за одбрану
9.2.	Коришћење и уређење простора од интереса за заштиту од елементарних непогода

3.4.3. Процењени могући негативни утицаји Плана на животну средину и планске мере за њихово ублажавање

У случају нултог развоја, тј. код варијанте неспровођења Плана, негативни утицаји ће се испољити у свим секторима развоја.

Негативни утицаји изазвани конкретним планским решењима, се не очекују. У току спровођења плана могу се јавити негативни неочекивани утицаји као акциденти или од природних непогода.

Планске мере за ублажавање односе се на сталну контролу ефеката.

3.4.4. Процењени позитивни утицаји Плана на животну средину и планске мере за њихово увећање

На основу спроведених оцена утицаја планских решења могуће је извести следеће закључке:

- Унапређење и заштита квалитета животне средине ће имати значајан позитивни, дуготрајни, директни кумулативни утицај на: унапређење предела, и индиректан утицај на унапређење информисаности јавности о питањима животне средине;
- Заштита вода ће имати позитивни дуготрајни, директни ефекат на: заштиту здравља становника, смањење загађења и очувања квалитета и квантитета земљишта, загађења воде до нивоа који не нарушава природне системе и смањење контаминације тла;
- Изградња и модернизација саобраћајне инфраструктуре;
- Водоснабдевање и каналисање отпадних вода;
- Напајање електричном енергијом планираних садржаја;

- Интегрално управљање комуналним отпадом у концепту дисперзоване изградње садржаја имаће дуготрајне, кумулативне директне ефекте на: организовање адекватног управљања чврстим комуналним отпадом, заштиту здравља становника и стварање услова за здрав живот.

3.5. Начин на који су при Стратешкој процени утицаја узети у обзир елементи животне средине и карактеристике утицаја

3.5.1. Начин на који су при Стратешкој процени утицаја узети у обзир елементи животне средине

Чиниоци животне средине су: вода, ваздух, земљиште, клима, јонизујуће и нејонизујуће зрачење, бука и вибрације, биљни и животињски свет, станишта и биодиверзитет, заштићена природна добра, становништво, здравље људи, насеља, културно-историјско наслеђе, инфраструктурне мреже и објекти и други објекти.

Чиниоци животне средине одређени су при утврђивању методолошког приступа за прву групу критеријума и послужиле су као основ за вредновање животне средине, а биће и кључни елементи за управљање њом. Саставни су део сваког корака Стратешке процене утицаја и елемент сваког поглавља овог Извештаја.

Код анализе постојећег стања животне средине указано је на затечено стање и квалитет сваког њеног чиниоца појединачно, а затим извршена оцена стања и процена утицаја и њихово појединачно, кумулативно и синергијско дејство на укупну животну средину или на појединачне чиниоце.

Код процене будућег стања и квалитета животне средине (као последице планских решења) примене по секторима развоја су оквири у којима су процењени утицаји деловања Плана на сваки чиниоц животне средине појединачно. Чиниоци животне средине и области који могу бити изложени значајним утицајима уочени при анализи стања, дефинисани су Одлуком о изради стратешке процене, као питања заштите животне средине која се разматрају у оквиру израде Стратешке процене:

- Рационално коришћење и заштита природних ресурса од загађивања и деградације;
- Заштита од ерозије и бујица;
- Заштита од утицаја туризма, саобраћаја и енергетике;
- Спречавање неконтролисаних изградње;
- Адекватан третман отпада и отпадних вода;
- Побољшање квалитета живота на планском подручју;
- Заштита од елементарних непогода и удеса

Приказ разлога за изостављање одређених питања из поступка Стратешке процене

У складу са Одлуком о изради стратешке процене, у оквиру Стратешке процене посебно се не разматрају следећа питања животне средине:

- Заштита ваздуха од загађења, обзиром, да је утицај процењен као могућ и локални код саобраћаја и енергетике, па је питање разматрано у оквиру заштите ових области;

При одлучивању о питањима животне средине, поштовани су прибављени услови и мишљења изнета у претходним консултацијама. Анализирано је стање животне средине, идентификовани су постојећи утицаји на чиниоце животне средине, међусекторски узроци деградације животне средине и утицаји привредних сектора на животну средину и процењени су могући природни и социо-економски утицаји. Предложена су варијантна решења за спречавање неких могућих негативних утицаја и извршено опредељење за најповољнија, којима се оптимизирају могући утицаји (спречавају евентуални негативни или минимизирају њихови ефекти, а подстичу се позитивни утицаји).

3.5.2. Начин на који су при Стратешкој процени узету у обзир карактеристике утицаја

Карактеристике утицаја за актуелно планско подручје могу бити: вероватноћа, интензитет, сложеност (реверзибилност), трајање, учесталост, понављање, локација, број изложених становника, прекогранична природа утицаја, кумулативна и синергијска природа утицаја.

Карактеристике могућих утицаја одређене су при утврђивању методолошког приступа, за другу групу критеријума, за утврђивање значајних утицаја и њихових потенцијалних последица по животну средину. Спречавање или значајно ублажавање стања значајних негативних утицаја, евидентираних у постојећем стању или могућих као акциденти или последица природних појава, као и подстицање позитивних утицаја, сматрају се значајним позитивним утицајем Плана.

Карактеристике утицаја идентификоване су увидом на терену, или преузете из постојеће студијске и планске документације. Приказане су у прилогу постојећег стања животне средине и коришћене у утврђивању будућег стања животне средине.

При Стратешкој процени утицаја узети су у обзир они утицаји (позитивни или негативни) који су за планско подручје значајни, тј. утицаји који су извесни или вероватни (И,В), са дуготрајним утицајем или последицама (Д), који су на регионалном или планском нивоу (Р,П) велики или већи (+3, -3; +2, -2), као и они који су на локалном нивоу (Л) велики (+3, -3).

3.5.3. Кумулативна и синергијска природа утицаја

Најзначајнија карактеристика утицаја на планском подручју је њихова кумулативна и синергијска природа.

Неке активности истовремено се одржавају на више супстрата животне средине, а на један субстрат може истовремено утицати више активности. Планска решења и мере су предложени, тако да имају кумулативно и синергијско дејство на више супстрата животне средине.

Утврђивање оријентационе границе грађевинског подручја спречава неконтролисану изградњу објеката супраструктуре и инфраструктуре, као и трајно губљење шумског земљишта.

Утврђивањем локације и услова за санитарно опремање депонија, комуналног отпада, спречава се загађење и омогућава заштита,

очување и унапређење квалитета земљишта, вода и ваздуха, обезбеђује ревитализација деградираних земљишта и штити од евентуалног деградирања.

Изградњом система за каналисање и пречишћивача отпадних вода, штите се воде и земљиште од загађења и чува квалитет ваздуха.

Зелени коридори и техничке мере (одводни канали) предвиђени уз саобраћајнице омогућавају заштиту од акцидената.

Планска решења су конципирана тако да служе заштити, очувању и унапређењу свих супстрата животне средине, односно одрживом развоју укупног подручја.

Резултати претходних консултација са заинтересованим органима и организацијама, битни за израду стратешке процене са становишта циљева и процене могућих утицаја

У току израде Плана генералне регулације вршене су консултације са представницима:

- Министарства за заштиту животне средине и просторног планирања;
- ЈП „Србијаводе“ – Неготин;
- Завод за заштиту природе Србије – РЈ Ниш;
- Завод за заштиту споменика
- Министарство одбране
- Министарство унутрашњих послова – Одсек противпожарне полиције
- Републички сеизмолошки завод
- РХМЗ
- Републичка санитарна локација
- ЈКП „Стандард“ – Књажевац
- ЈП за дистрибуцију електричне енергије „Електротимок“ Зајечар
- Телеком Србије

Консултације су коришћене за постављање циљева израде Плана у области заштите и процене могућих утицаја у погледу вероватноће, локације и значаја. Сугестије са консултација су уграђиване у планска решења, а о резултату су поменуте установе давале мишљења. Таквом стручном сарадњом омогућено је да се планским решењима изврши оптимизирање могућих утицаја.

Г (4) Смернице за израду стратешке процене утицаја планова на нижим хијерархијским нивоима и процена утицаја пројеката на животну средину

Према Закону о стратешкој процени утицаја, Извештај о стратешкој процени садржи разрађене смернице за планове или програме на нижим хијерархијским нивоима, које обухватају дефинисање потребе за израдом стратешких процена и процена утицаја пројеката на животну средину, одређују аспекте заштите животне средине и друга питања од значаја за процену утицаја на животну средину планова и програма нижег хијерархијског нивоа.

Коначне одлуке о потреби и врсти процене утицаја планова, програма и пројеката на животну средину планског подручја доносиће се појединачно, на основу критеријума утврђених законом и подзаконским актима из домена заштите животне средине. Општи интерес је да се процене сведу на реалан оквир, уз уједначавање значења и степена примене критеријума прописаних за стратешку процену утицаја.

Д (5) Програм праћења стања животне средине у току спровођења Плана (мониторинг)

Успостављање ефикасног мониторинга предуслов је остваривања циљева Плана у области заштите животне средине, односно циљева стратешке процене утицаја и представља један од основних приоритета имплементације Плана.

Праћење стања животне средине уређено је Законом и подзаконским актима. Кључне области мониторинга су биодиверзитет, геонаслеђе, предео, шуме, ваздух, вода и земљиште.

Систем мониторинга оперише са два главна извора информација:

- Подацима о животној средини прибављеним у поступку израде, лиценцирања и реализације различитих пројеката на планском подручју (водоснабдевања, канализације, саобраћаја, енергетике, пројеката заштите, санације и унапређења биодиверзитета, геонаслеђа, шума, земљишта и др.).

- Подацима заснованим на прописима и утврђеним различитим програмима редовног мониторинга животне средине на републичком и локалном нивоу

Сходно Закону, главна одговорност за планирање и спровођење мониторинга животне средине је на јединицама локалне самоуправе, односно Општинама.

5.1. Мониторинг система за контролу квалитета вода

Основни документ за мониторинг квалитета вода је Програм систематског испитивања квалитета вода који се на основу Закона о водама, утврђује Уредбом Владе на почетку календарске године за текућу годину. Програм реализује РХМЗ и он обухвата: месечна, недељна или дневна мерења и осматрања водотока, водоакумулације и изворишта од посебног значаја; једнократна годишња испитивања квалитета седимената; и годишња испитивања подземних вода.

На подручју Плана, у непосредној околини и релевантном просторном окружењу не налазе се пунктови на којима се врши узорковање и испитивање квалитета вода.

Мониторинг водних објеката који служи водоснабдевању становништва врше надлежни Заводи за заштиту здравља, а обим и врста тог мониторинга прилагођавају се динамици реализације планских решења у домену водоснабдевања, везано за туристичку изградњу.

5.2 Мониторинг система за контролу квалитета ваздуха

Стандарди и методе мониторинга ваздуха прописани су Правилником о граничним вредностима, методама мерења имисије, критеријумима за успостављање мерних места и евиденцији података („Сл. Гласник РС“ бр. 54/92, 30/99 и 19/06), донетог на основу Закона о заштити животне средине.

Предмет систематског мерења су одређене неорганске материје, таложне материје из ваздуха, тешки метали у суспендованим честицама, органске материје и канцерогене материје. На подручју Плана односно, у његовој околини, не налазе се станице из мреже за мерење имисије основних загађујућих материја. Због важности планског подручја, поред споменутог

програма Владе, програмима мониторинга животне средине, које ће донети надлежне општине, биће предвиђена повремена или сезонска мерења вредности имисије у већим туристичким центрима и поред главних саобраћајница. Те програме ће реализовати РХМЗ и окружни Завод за заштиту здравља.

5.3. Мониторинг система за контролу квалитета земљишта

Праћење стања тла у односу на ерозионе процесе, посебно спирање и акумулирање материјала дејством воде, значајан је инструмент заштите земљишта, што је као експлицитна обавеза уграђено у Закон о пољопривредном земљишту и Закон о шумама и као начелна обавеза у Закон о заштити животне средине. С' обзиром на то да очекивана реализација појединих планских решења индикује појаву процеса водне ерозије на мањим површинама, (услед непрописне изградње инфраструктуре и путева), спровођење мониторинга биће обавеза одговарајућих надлежних субјеката јединица локалне самоуправе, када је у питању грађевинско и пољопривредно земљиште на планском подручју у целини.

5.4. Мониторинг природних вредности

Основни циљ је успостављање система праћења стања биодиверзитета, односно природних станишта и популација дивљих врста флоре, фауне и гљива, преваходно осетљивих станишта и ретких, угрожених и ендемских врста. У овој области мониторинга значајно је и праћење стања и промена предела и објеката геонаслеђа. Сва три споменута аспекта мониторинга у делокругу су овлашћења и обавеза Завода за заштиту природе Србије, који те послове обавља на основу закона и према средњорочном и годишњим програмима заштите природних добара, на које сагласност даје Влада, односно ресорно Министарство.

5.5. Поступање у случају појаве неочекиваних утицаја

Неочекивани негативни утицаји могу бити услед природних сила (односно елементарних непогода – земљотреса, поплава), или услед људске делатности (акциденти у саобраћају).

У случају непосредне опасности или у току елементарних непогода, зависно од врсте утицаја, морају се предузети мере утврђене одговарајућим законима и прописима или одлукама локалне заједнице и штабова цивилне заштите, у прописаном поступку.

Концепт заштите од земљотреса заснован је на стварању планерских и пројектних грађевинских техничких услова за минимизирање људских жртава и материјалне штете, јер се апсолутна заштита од земљотреса не може постићи.

Концепт заштите од поплава заснован је на доследној примени постојећих планова редовних и ванредних мера, зависно од хидролошких услова и проглашавања мера на основу редовних мерења и хидролошких осматрања од стране РХМЗ.

Како се саобраћајницама које пролазе кроз планско подручје не транспортују отрови, опасни или експлозивни материјали, утицаји од акцидената су могући само у зони пута.

Ђ (6) Приказ коришћене методологије и тешкоће у изради Стратешке процене утицаја

6.1 Опис методолошког приступа

Примена методологија Стратешке процене и израде Извештаја о стратешкој процени Закона о заштити, као и на пракси стратешке процене у Европи, уграђене у Практично упутство за примену EU Direktive 2001/42/EC на урбанистичке и просторне планове и у Упутства ECDGXI за процену индиректних и кумулативних утицаја и интеракције утицаја.

Општи методолошки поступак произашао је из Одлуке о изради Стратешке процене, којом је, на основу посебног третмана подручја карактеристика овог Плана (његовог значаја за заштиту животне средине и одрживи развој; значај Плана за даљу разраду; евидентирања дугорочних и интензивних негативних утицаја) утврђен обим и садржај Стратешке процене.

Како информациона основа о животној средини ни систем индикатора о њеној заштити нису стандардизовани, еколошке смернице за планирање дате су у односу на процењено стање животне средине. На основу планираних решења дефинисане су еколошке смернице за спровођење плана и имплементацију, тј. за даљи одрживи развој подручја.

Примењени метод израде Стратешке процене подразумевао је идентификовање проблема и дефинисање мера заштите животне средине, а реализован је кроз међусобно повезане оперативне фазе са повратним дејством (засноване на Закону о Стратешкој процени и пракси стратешке процене у Европи):

- утврђивање полазних основа; на основу прелиминарне оцене стања животне средине, захтева и циљева заштите животне средине из других планова, програма, стратешких докумената, као и карактеристика плана и планског подручја и дефинисаних питања заштите животне средине у плану, припремљени су

- циљеви Стратешке процене; успостављена је веза између циљева плана и планских решења са циљевима Стратешке процене, посебни циљеви су разрада општих, а на основу циљева су изабрани индикатори уз ослањање на индикаторе Европске агенције за животну средину;

- процењене су варијанте развоја планског подручја са аспекта заштите животне средине;

- извршена је процена утицаја планских решења на животну средину и дефинисане су мере за спречавање и ограничавање негативних и увећање позитивних утицаја као и правила заштите животне средине;

- предложен је програм мониторинга за спровођење плана;

Методолошки, критеријуми су основ за вредновање животне средине и кључни елементи управљања животном средином. Критеријуми за одређивање могућих карактеристика значајних утицаја и њихових могућих последица по животну средину, формиран су на основу увида стања на терену и на основу доступне информационе основе и постојеће просторно-планске, урбанистичке и студијске документације.

Критеријуми су:

- карактеристике Плана: његов значај за заштиту животне средине и одрживи развој; могући утицаји на чиниоце животне средине (ваздуха, воде, земљишта, микроклиматске карактеристике, биљни и животињски свет,

станишта и биодиверзитет, заштићена природна и културна добра, становништва, инфраструктурне системе, створене вредности; утицај плана на друге планове);

- карактеристике могућих утицаја: кумулативна и синергијска природа утицаја; ризици по људско здравље и животну средину; деловање на области од природног, културног и другог значаја; деловање на деградирана подручја; величина и значај утицаја (величина утицаја је процена штете или користи од процењеног деловања на животну средину; значај утицаја је простор који може бити изложен деловању промена у животној средини); карактер утицаја односно утицаја (значајни за доношење одлуке у току израде плана, до момента усвајања).

Извештај о стратешкој процени утицаја ради се за подручје Плана генералне регулације, на основу расположивих података, постојеће просторно-планске и студијске документације, експертске процене стања животне средине и процене могућих утицаја планираних решења на животну средину, и стечених искустава и знања.

Извештај о стратешкој процени утицаја ради се за подручје Измене и допуне РП II МЗ у Књажевцу, на основу расположивих података, постојеће просторно-планске и студијске документације, експертске процене стања животне средине и процене могућих утицаја планираних решења на животну средину и стечених искустава и знања.

Извештај о стратешкој процени утицаја ставља се на јавни увид истовремено са Предлогом Плана – измене и допуне РП II МЗ у Књажевцу.

Е (7) Приказ начина одлучивања

Члан 18. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину дефинише обавезу прибављања мишљења заинтересованих органа и организација на извештај о стратешкој процени, који своје мишљење дају у року од 30 дана. Пре упућивања захтева за добијање сагласности на Извештај о стратешкој процени, орган надлежан за припрему Плана обезбеђује учешће јавности у разматрању Извештаја о стратешкој процени (члан 19.). Тај орган обавештава јавност о начину и роковима увида у садржину Извештаја и достављених мишљења, као и о времену и месту одржавања јавне расправе у складу са Законом којим се уређује поступак доношења Плана.

Орган надлежан за припрему Плана израђује извештај о учешћу заинтересованих органа и организација у јавности који садржи сва мишљења о стратешкој процени утицаја, као и мишљења сакупљених у току јавног увида и јавне расправе Плана. Извештај о стратешкој процени утицаја доставља се заједно са Извештајем о стручним мишљењима и јавној расправи, органу надлежном за заштиту животне средине на оцењивање. Оцењивање се врши према критеријумима из закона.

Ж (8) Учешће заинтересованих страна у поступку израде и разматрања Извештаја о стратешкој процени

Консултације и учешће јавности су једна од основних и обавезних одредница процеса стратешке процене. Приликом израде овог Плана и спровођења стратешке процене утицаја на животну средину, остварена је

потребна сарадња са свим меродавним републичким органима (ресорним Министарствима, Заводом за заштиту природе Србије, Заводом за заштиту споменика културе, јавним предузећима и др.), као и са органима и службама локалне самоуправе. Учешће јавности биће обезбеђено кроз јавно излагање, односно стављање на увид и расправу овог Извештаја, заједно са предлогом Плана.

3 (9) Закључци – завршни резиме

9.1. Приказ закључака Извештаја о стратешкој процени утицаја на животну средину

Према Закону о стратешкој процени утицаја, закључци до којих се дошло приликом израде Извештаја о стратешкој процени чине обавезни садржај тог извештаја и треба да буду представљени на начин разумљив јавности. Из тих разлога, закључци не треба да садрже превише техничких података и појмова. Приказани закључци одражавају чињенице, решења и мере који чине садржај предлога Плана, као и резултате до којих се дошло у поступку Стратешке процене.

У поступку спровођења поступка Стратешке процене утицаја Измене и допуне регулационог плана II МЗ у Књажевцу на животну средину и израде Извештаја о тој старешкој процени закључено је следеће;

1. Један од главних разлога обраде планског подручја представља проширење Источног гробља. У постојећем стању, гробље је знатно попуњено и неопходно је предвидети проширење гробља поштујући све санитарно-хигијенске услове прописане за овакву врсту објеката. Сама диспозиција и положај Источног гробља задовољава хигијенске и санитарне услове.

2. Измена и допуна регулационог плана II МЗ у Књажевцу обрађује такође вишенаменски простор „Ушће“ где се кроз План даје одговарајући садржај и намена површине који ће задовољити различите захтеве и потребе грађана, а све према дозвољеним санитарно-хигијенским условима.

3. Измена и допуна регулационог плана II МЗ у Књажевцу, посебно посвећује пажњу решењима саобраћајне, енергетске и телекомуникационе инфраструктуре, водоснабдевању, изградњи канализационих система и ефикасној евакуацији чврстог отпада.

4. У свим циљевима и предложеним решењима План је уважавао еколошке захтеве, односно, разматрао однос тих циљева и решења са циљевима и потребама заштите природних вредности и кључних елемената и параметара животне средине (ваздух, вода, земљиште, бука, отпад).

5. Изменом и допуном регулационог плана II МЗ у Књажевцу и Извештајем о стратешкој процени утицаја утврђен је сет мера које треба да обезбеде ефикасну превенцију, елиминисање и смањење могућих негативних утицаја предложених планских решења на животну средину и природу. Те мере заснивају се на Закону и другим прописима, којима се уређују заштита природних вредности, природе и животне средине, изградња објеката, планирање и уређење простора, заштитом културних добара и др. Главни предуслов успешности тих мера је организованост управних структура (на локалном и републичком нивоу).

Из предходног излагања проистиче, да је План сагледао све аспекте затеченог стања и социо-економског развоја подручја и на основу утврђене стратегије развоја, предложио решења која су у складу са домаћом правном регулативом и европским искуствима и препорукама у области заштите, очувања и унапређења животне средине, а којима се остварују циљеви постављени за израду Плана.

Планска решења не изазивају негативне утицаје на животну средину, а садрже елементе којима се укупни утицаји оптимизирају (подстичу позитивна својства, а неутралишу или минимизирају они неповољни утицаји који се могу десити сами по себи, неизазвани коришћењем простора тј. изазвани природним процесима).

Са аспекта одрживог развоја простора, планска решења су адекватна.

С а с т а в и л а

Михајловић Летица, дипл.инж,грађ.

**УЧЕСНИЦИ У ИЗРАДИ ИЗВЕШТАЈА О
СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ НА ЖИВОТНУ
СРЕДИНУ ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ
РОМСКОГ НАСЕЉА “НИШКИ ПУТ”
У КЊАЖЕВЦУ**

НАРУЧИЛАЦ ПЛАНА: ОПШТИНА КЊАЖЕВАЦ

**ОБРАЂИВАЧ: ДИРЕКЦИЈА ЗА РАЗВОЈ, УРБАНИЗАМ И
ИЗГРАДЊУ ОПШТИНЕ КЊАЖЕВАЦ, Ј.П.**

Обрађивачи:

Михајловић Летица, дипл.инж.грађ.

Михајлов Зоран , дипл.инж.арх.

Сарадници:

Милошевић Славиша, инж.геод.

Миливојевић Милан, грађ.техн.

Радивојевић Ненад, апс.арх.